

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

MOGUĆNOSTI ZA RAZVOJ VESLAČKIH SPORTOVA U ODNOSU NA REGULACIONI PLAN ČUKARIČKOG RUKAVCA

MASTER RAD

Kandidat
Tijana Dakić 4003/2019

Mentor
Doc dr Željko Rajković

Beograd, MMXX

UNIVERZITET U BEOGRADU
FAKULTET SPORTA I FIZIČKOG VASPITANJA

MOGUĆNOSTI ZA RAZVOJ VESLAČKIH SPORTOVA U ODNOSU NA REGULACIONI PLAN ČUKARIČKOG RUKAVCA

ZAVRŠNI RAD

Kandidat:

Tijana Dakić 4003/2019

Komisija:

Docent dr **Željko Rajković**, mentor

Vanr.prof. dr **Darko Mitrović**, član

Docent dr **Vladimir Miletić**, član

Beograd, MMXX

SAŽETAK

Veslanje je sport koji se razvijao decenijama i od davnina smatra se izuzetno zdravom i značajnom aktivnošću, bilo na profesionalnom ili rekreativnom nivou. Osim što utiče na fizički razvoj pojedinca, u smislu poboljšanja muskulature, obezbeđivanja pravilnog rasta i razvoja, poboljšanja kardiorespiratornog i ostalih bitnih sistema. Veslanje ima fizički i psihološki pozitivni uticaj na veslače, uz izgradnju kvalitetnih međuljudskih odnosa. U ovom radu posebna pažnja posvećena je davanju argumenata protiv izgradnje marine na Čukaričkom rukavcu Ade Ciganlije i mogućeg izmeštanja veslačkih klubova na tok reke Save. Veslački klubovi beleže svoj nastanak i razvoj na rukavcu Ade Ciganlije već godinama i značajno su doprineli samom razvitku sporta u našoj državi. Izmeštanjem klubova radi izgradnje, ne toliko prekopotrebne marine, značajno bi se ugrozio rad veslačkih klubova i što je najveći problem značajno bi se ugrozila bezbednost sportista i rekreativaca.

ABSTRACT

Rowing is a sport that has been developed for centuries, and has long been considered an extremely healthy, and important activity, either on a professional or recreational level. Rowing influence on physical development of the individual, in terms of improving musculature, ensuring proper growth, and development, improving the cardiorespiratory, and other essential systems. Rowing has a physical, and psychological positive impact on rowers, along with building quality interpersonal relationships. In this paper, special attention is paid to giving arguments against the construction of a marina on the Čukarica armlet of Ada Ciganlija, and the possible relocation of rowing clubs along the Sava River. Rowing clubs have been recording their origin, and development on the armlet of Ada Ciganlija for years and have significantly contributed to the development of sports in our country. Relocating clubs for the construction of a not-so-much-needed marina would significantly jeopardize the work of rowing clubs, and, most importantly, would significantly jeopardize the safety of athletes, and recreationists.

SADRŽAJ

1. UVOD	6
2. TEORIJSKI OKVIR RADA.....	9
3. METODE ISTRAŽIVANJA.....	133
4. CILJ RADA	144
5. VESLAČKI I KAJAKAŠKI SPORTOVI.....	155
5.1. Istorija veslačkih i kajakaških sportova	166
5.2. Veslački klubovi na Adi Ciganliji.....	177
6. NAUTIKA	221
6.1. Prirodni resursi Republike Srbije.....	221
7. ADA CIGANLIJA KAO DOM VESLAČKIM SPORTOVIMA	243
7.1. Nastanak Ade Ciganlije	243
7.2. Igradnja marine na Čukaričkom rukavcu	254
7.3. Problematika izgradnje marine po razvoj veslačkih sportova.....	275
7.3.1. Značaj postojanja veslačkih klubova na Adi Ciganliji.....	287
7.3.2. Čukarički rukavac kao bezbedno mesto za veslače	298
7.3.3. Čukarički rukavac kao idealno mesto za ispunjavanje metodoloških zahteva treninga.....	309
7.3.4. Metodika obuke.....	31
7.3.5. Tehnički uslovi.....	34
8. ZAKLJUČAK	354
9. LITERATURA	365

1. UVOD

Reka Sava nastaje spajanjem reka Save Dolinke i Save Bohinjke kod Radovljice u severozapadnoj Sloveniji. Sava teče celim svojim tokom u dužini od 940km, dok se njen sliv prostire na površini od 95.720 kvadratnih kilometara. Područje kroz koje protiče reka Sava naziva se Posavina. Tok reke Save kreće se od Slovenije, preko Hrvatske i Bosne i Hercegovine, sve do njenog ušća u reku Dunav u Srbiji.

Reka Sava je oduvek imala značajnu ulogu. Nekada, Sava je bila najduža reka u staroj Jugoslaviji. Danas ona predstavlja neraskidivu vezu između država Balkana i ostatka Evrope. Celim svojim tokom otkriva nam raznovrsne znamenitosti i atrakcije, pa se danas posebna pažnja usmerava ka njenoj zaštiti. Reka ima nacionalni značaj za Republiku Srbiju, obzirom da su na njenom toku smeštene mnoge turističke destinacije, a takođe ima i značaj u razvitku veslačkih sportova, obzirom da je na njenom toku smešteno dosta klubova, gde se uspešno trenira i gde se ostvaruju dobri rezultati (<https://turizamusbij.rs/reka-sava/>).

Ada Ciganlija predstavlja izduženo rečno ostrvo na reci Savi u Beogradu, koja je veštačkim putem pretvorena u poluostrvo. Ime *Ada Ciganlija* takođe nosi gradski park i susedno Savsko jezero, koje je nastalo pregrađivanjem reke Save. Nalazi se u opštini Čukarica. Površina poluostrva iznosi 8km², a pored Savkog jezera na njemu se nalazi prirodno jezero Ada Safari. Ada Ciganlija je u prošlosti predstajala samo daleku periferiju Beograda, a na značaju je dobijala samo u toku ratova, kada se na njenom postoru odigrao veliki broj bitaka. Svoj današnji oblik Ada je dobila 25.maja 1959.godine, a iz tog razloga taj dan se slavi kao “Dan Ade Ciganlije”. Savsko jezero svojim karakteristikama veoma je pogodno za takmičenja na mirnim vodama. Veoma je pogodno za veslačke sportove, skokove u vodu, jedrenje, kao i za druge sportove na vodi, pa je samim tim na njemu održan veliki broj svetskih i nacionalnih prvenstava. U današnje vreme Ada predstavlja najveći sportski, rekreativni, kulturni i zabavni centar u Beogradu, koji nudi preko 50 igrališta, kao i zonu za rekreativce (<https://www.adaciganlija.rs/>).

Uzimajući u obzir svih pogodnosti koje nam pruža reka Sava, u današnje vreme, osim veslačkih sportova razvija se i nautički turizam. Autor Pašković u svojoj knjizi objašnjava da kada neko može da iznajmi plovilo da bi uživao u plovidbi, odnosno kada za tu aktivnost plati, tu se stvaraju uslovi za novu delatnost, *komercijalnu nautiku*. Vremenom, ova delatnost se

razvijala, da bi se na kraju došlo do privredne grane koju danas popularno nazivamo *nautički turizam*. Raspodela na ovaj način zavisi od toga gde turistička privreda ostvaruje veću ekonomsku dobit. Autor naglašava da od nekomercijalne nautike ekonomsku dobit ima nautička industrija, dok od, gore navedene, komercijalne nautike dobit imaju turistička privreda i nautička industrija.

Savremeni nautički turizam odlikuje se spektrom aktivnosti, koji za cilj ima da zadovolji osnovne želje nautičkih turista, koji su jako brojni i kompleksni. Pašković smatra da su osnovni motivi koji pokreću na nautički turizam beg od savremenog života, odnosno želja pojedinca da se psihički i fizički odmori od poteškoća koje nosi urbani, brzi život. Cilj nautičkog turizma jeste da pruži osećaj zadovoljstva, relaksacije i uživanja na vodi (Pašković,2020).

Nažalost, u današnje vreme postoji određeni broj ljudi koji žele da iskoriste prirodne potencijale Republike Srbije gradeći privatne infrastrukture, od kojih samo oni imaju dobit. Apsolutno svi građani imaju pravo na uživanje u prirodnim blagodatima reka, jezera kojima raspolaže naša zemlja. Bahatošću, novcem, prevelikom željom za dobitkom, pojedinci su spremni da sruše sve ono što su ljudi godinama gradili, u šta su ulagali svoj novac, volju, trud, vreme, zarad privatnog uživanja i dokazivanja u visokim društvenim slojevima. U tom slučaju, mnogi ljudi, sportski i rekreativni klubovi, gube na ekonomskom, a takođe i ličnom planu. Sportisti ostaju bez mesta za bezbedan trening, za takmičenja, rekreativci bez mesta za vežbanje, koje vole i koje ih opušta posle napornog dana, da bi pripadnici nekog višeg društvenog sloja, iz samo njima znanim razlozima, mogli da uživaju i doprinose svom finansijskom stanju.

U ovom radu akcenat je na problematici izgradnje marine na Adi Ciganliji. Naime, parking servis je 2008.godine objavio plan izgradnje moderne marine na Čukaričkom rukavcu Ade Ciganlije. Osnovni problem koji je obrađivan u radu je taj što bi prilikom izgradnje marine veslački, kajakaški i nautički klubovi morali biti premešteni naplovni put reke Save.

Obzirom na bezbedonosne, tehničke i ostale bitne stavke koje su jako važne prilikom treninga/obučavanja veslanja, izmeštanje klubova na tok reke Save nije moguće, odnosno dovelo bi do raznovrsnih problema, počev od problema sa obučavanjem, do bezbedonosnih problema.

U radu su istaknuti argumenti koji idu u prilog tome da se izgradnja obustavi i da klubovi nastave sa radom gde su bili godinama unazad. Veslački i kajakaški klubovi, osim toga što su iznedrili mnoge sportiste na evropskom i svetskom nivou, predstavljaju grad Beograd u najboljem svetlu i doprinose razvoju sporta, kao i razvoju Ade Ciganlije, turistički, rekreativno i sportski.

2. TEORIJSKI OKVIR RADA

Polovinom 20.veka u našoj zemlji naglo počinje da se razvija *nautički turizam*. Želeći da pobegnu od urbanog, veoma napornog modernog života, sve više ljudi se odlučuje da oaza za opuštanje bude na vodi. Relaksirajuća sposobnost vode znatno opušta čoveka, pruža im potreban mir, beg od stvarnosti. Nautički turizam se smatra vidom rekreacije. Kako navodi autor Mitić rekreacija predstavlja delatnost koja se odvija u slobodno vreme, po slobodnom izboru, uz dobrovoljno učešće sa svrhom osveženja, odmora, zabave i obnavljanja snage, radi zadovoljenja potreba za kretanjem, igrom, druženjem (Mitić, 2001).

Kada pomenemo savremeno društvo i moderno doba u kojem danas živimo, trebalo bi prvo da pomislimo na napredak u svim aspektima. To podrazumeva zdraviji i kvalitetniji život, duži životni vek. Nažalost, realnost je skroz drugačija, poslednjih godina čovek se sve više udaljava od prirode, od drugih ljudi i posledice su više nego vidljive. Nautički turizam pruža brojne pogodnosti, počev od boravka na vodi, na svežem vazduhu, zatim do stvaranja međuljudskih odnosa, komunikacije među ljudima, do učenja po kom principu rade plovila. Iz tog razloga treba da se grade marine, da se šire sportovi na vodi i da se stavlja akcenat na boravak u prirodi, ali naravno samo u slučaju ako se sve razvija sinhrono i ako svi imaju jednake šanse za napredak i razvitak.

Kako objašnjava autor Pašković u svojoj literaturi, do danas postoji samo jedna zvanično registrovana marina u Srbiji, koja se nalazi u Apatinu (slika br.1). Postoji još dosta ‘nautičkih privezišta i klubova’ u Srbiji, koja nažalost ne shvataju važnost poštovanja pravila radi bezbednosti ljudi i materijalnih stvari. U literaturi se pominje 2011.godina kao godina gde je donešen nov pravilnik, čiji je autor bio inicijator prvog pravilnika iz 1994.godine. Kao što je već napomenuto, jedino je marina u Apatinu izgrađena prema svim pravilima i jedina je multifunkcionalna za sve tipove plovila. Ministarstvo turizma obezbedilo je sva sredstva za izgradnju 5 pristaništa u Beogradu, četiri na Savi (Ušće, Brankov most, Blok 70, Ada Ciganlija) i jednog na Dunavu u Zemunu (Pašković, 2020). Da bi se izgradile luke ili pristaništa moraju se ispunjavati Uredbe o uslovima, gde su definisani uslovi marine. To je bitan preduslov za izgradnju.

Slika br.1; Primer marine u Apatinu¹

Da bi nešto moglo da uđe u opticaj za izgradnju, mora se napraviti urbanistički plan gde će biti prikazano na koji način je osmišljena određena infrastruktura, na kom mestu, da bi dalje mogla da se razmatra odluka, da se prihvati ili odbije. *Urbanistički plan* predstavlja document kojim se usmerava i vrši regulisanje organizacije prostora u različitim naseljima. Postoje tri vrste urbanističkog plana, a to su: - *generalni urbanistički plan* (za celo naselje)

- *plan generalne regulacije* (za manja naselja ili deo naselja)
- *plan detaljne regulacije* (za specifične delove naselja ili građevinskog područja)

Urbanistički planovi sadrže podelu naselja na zone, za koje se određuju pravila uređenja i građenja unutar zone (preuzeto sa: https://sh.wikipedia.org/wiki/Urbanisti%C4%8Dki_plan).

Urbanistički plan se mora priložiti Skupštini grada, u ovom slučaju grada Beograda, gde će veće doneti odluku. Jedna od uloga Skupštine grada Beograda jeste da “donosi program razvoja grada i pojedinih delatnosti, regionalni prostorni plan i urbanističke planove” (<https://www.beograd.rs/lat/gradska-vlast/1012-skupstina-grada-beograda/>).

¹ Slika preuzeta sa: https://www.apatin.org.rs/images/accommodation/thumbs/1496381620-marina_apatin.jpg

Plan se iznosi Skupštini, zatim Skupština u skladu sa Ustavom i Zakonom vrši glasanje za i protiv, ili se uzdržavaju od glasanja. Za glasanje se koristi upotreba elektronskog sistema, dizanjem ruke ili prozivkom. Na kraju se objavljuju dobijeni rezultati, na osnovu kojih se dalje planira ([http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-/vazna-dokumenta/poslovnik-\(precisceni-tekst\)/odlucivanje.1337.html](http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-/vazna-dokumenta/poslovnik-(precisceni-tekst)/odlucivanje.1337.html)).

U ovom radu govori se o problemu izgradnje marine, koja bi zahtevala izmeštanje veslačkih i kajakaških klubova na nebezbedan deo reke Save. Tu se godinama nalaze brojni veslački, kajakaški, nautički klubovi, a takođe i brojne škole veslanja za početnike, među kojima veslaju i studenti Fakulteta sporta i fizičkog vaspitanja.

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja u Beogradu beleži svoje početke još iz davne 1939.godine kada je počela sa radom Škola za telesno vaspitanje. Godinama, fakultet se razvija i raste, pa je 1963.godine primljen u Beogradski univerzitet. Ime, koje i dan danas nosi, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja dobija 2000.godine. Fakultet ima preko 80 predmeta, koji spajaju humanističke, naučne i medicinske nauke u jednu celinu i sve su podjednako bitne za naš posao (Juhas, 2018).

Na našem fakultetu postoji predmet Teorija i metodika veslanja, koja godinama uspešno obučava studente veslanju, a jako je bitan predmet, kao i stručni kadar na predmetu za problematiku predstavljenu u ovom radu. Sadržaj predmeta realizuje se kroz teorijske časove i vežbe. Na teorijskim časovima, profesori omogućavaju učenicima da steknu osnovna znanja iz oblasti veslačkih sportova. Njihov cilj jeste da pripreme studente da mogu samostalno u budućnosti organizovati rekreativne aktivnosti u veslanju za svoje učenike, da primene stečena znanja na svojim časovima fizičkog vaspitanja, kao i da učestvuju u početnoj obuci u veslačkim klubovima.

Kao kompetentni, obrazovani ljudi ove struke, kadar sa ovog predmeta oseća dužnost da stane na put gradnji infrastrukture koje mogu ugroziti rad klubova, čiji su oni deo, kao i da se izbore za studente ovog fakulteta da nastave sa svojim časovima na Adi Ciganliji. Moralna dužnost, svakog od nas koji su završili Fakultet sporta, a koga se tiče problematika ovog rada je da stane na put pojedincima, koji žele da rade na štetu sporta, zdravog života, a pogotovu na štetu mladih, uspešnih sportista.

U današnje vreme, prave vrednosti su izgubile na značaju, a u prvi plan pada ekonomska dobit, širenje lične imovine, a sve to na štetu drugog. Mi, kao predstavnici i zagovornici sporta, zdravog života treba da se izborimo protiv pojedinaca i da ne dozvolimo mešanje politike i sporta, mešanje ekonomske dobiti i sporta i treba da nastojimo da sačuvamo ono što su generacije pre nas gradile, u šta su ulagale svoj trud, vreme i novac, a zatim da sačuvamo i ono što smo mi doprineli bilo kojoj sferi sporta, ili nastavi fizičkog vaspitanja.

3. METODE ISTRAŽIVANJA

U radu će biti korišćena metoda teorijske analize sadržaja naučne, stručne literature i predloga urbanističkog plana i kauzalna metoda sa sistematizacijom profesionalnog iskustva autora u oblasti sporta, fizičkog vaspitanja i rekreacije sa primenom logičkog, deduktivnog i induktivnog zaključivanja.

4. CILJ RADA

Cilj rada je da se pruži prikaz regulacionog plana Čukaričkog rukavca, koji omogućava razvoj veslačkih sportova.

5. VESLAČKI I KAJAKAŠKI SPORTOVI

Veslanje je pojedinačni i ekipni sport na vodi, u kojem pojedinac ili više njih koji se nalaze u čamcu pokreću čamac snagom svojih mišića preko poluga koja se nazivaju *veslima*. Vesla su dugačke poluge koja na jednom kraju imaju rukohvat, dok drugi kraj, koji je širi i pljosnati (lopata), ulazi u vodu. Veslačka takmičenja zovu se *regate*. Veslanje je standardni olimpijski sport, a vrlo je popularan i kao akademski sport, posebno raširen na univerzitetima u Ujedinjenom Kraljevstvu i SAD (Paležević, 2019).

U literaturi se navodi da su veslački čamci su često menjali oblik i konstrukciju. Tako su npr. prva pomična sedišta u čamcu koja su upotrebljena 1896. izazvala velike promene u tehnici veslanja. Postoje dve vrste čamaca i predstavljaju dve veslačke forme: *rimen*(slika br.2) i *skul*(slika br.3). U rimenu, svaki veslač vesla jednim veslom (dužine oko 3,8 metara), dok u skulu vesla sa dva vesla (svako dužine oko 3 metra). Na engleskom se za čamac često upotrebljava izraz *shell* (školjka, ljuska, kostur) i to zbog toga jer mu je oplata često tanka svega nekoliko milimetara da bi se postigla što manja težina. Ovi čamci su i vrlo dugi i dok su oni takmičarski često uski koliko je kod to moguće, čamci za trening ili rekreaciju mogu biti i nešto širi (Mitrović, 2003).

Slika br.2; rimen tehnika veslanja²Slika br.3; skul tehnika veslanja

²Slika br. 2 preuzeta sa: <https://www.dnevnik.rs/sites/default/files/dvojac-bez-kormilara-milos-vasic-nenad-bedjik-2.jpg>

Slika br. 3 preuzeta sa: https://sites.google.com/site/veslanje888/_/rsrc/1468737558450/home/skul-svaki-veslac-barata-dvjema-veslima/veslanje.jpg?height=203&width=400

Svaki je veslač leđima okrenut smeru kretanja čamca i sila se proizvodi sinhronizovanim kretanjem veslačevih nogu, trupa i ruku preko vesla na vodu. Veslač sedi na pokretnom sedištu koje se pomera na dve paralelne šine. Svako veslo leži u „viljušci“ U-oblika pričvršćenoj na metalnoj osovini koja je napravljena od metalnih cevi i čvrsto je pričvršćena na trup čamca. Izuzetak su neki evropski rekreativni čamci kod kojih je viljuška direktno postavljena na valobran. Tipovi veslačkih čamaca dalje su podeljeni prema broju veslača u njima (Mitrović, 2003).

Kajak i kanu predstavljaju sport na vodi, u kojem se učesnici takmiče veslajući u čamcima na određenim deonicama. Postoje dve glavne vrste čamaca za ovaj sport, a to su **kajak** i **kanu**.

Razlika između kajaka i kanua je ta što kod kajaka svaki veslač koristi veslo sa dve lopatice, dok se kod kanua koristi veslo sa jednom lopaticom. Razlikuju se dve vrste kajaka i kanua:

- **Kajak i kanu na mirnim vodama;**

- **Kajak i kanu na divljim vodama.**(Stanić, 1992)

5.1. Istorija veslačkih i kajakaških sportova

Veslanje je poznato još od najstarijih vremena. Kinezi su narod koji je prvi upotrebljavao duge čamce na rekama i jezerima, a poznato je da su Grci priređivali takmičenja u veslanju na njihovim Panatenejskim i Istmijskim igrama. Daleke 1315.godine zabeležena su prva veslačka takmičenja koja su održana u Veneciji, Italija. Poseban značaj razvitku veslanja dala je Engleska u XVIII veku i baš u Londonu održana je prva trka šesteraca 1715.godine.

Mesto koje se smatra kolevkom razvitka modernog veslanja je grad Henli, koje leži na reci Temzi, nedaleko od Londona. Prva veslačka regata održana je upravo u tom mestu, 1826.godine. Najpoznatija veslačka regata, koja traje i dan danas je između dva univerziteta, univerziteta Oksford i Kembridž, održana po prvi put 1829.godine (Lalić, 2014).

Međunarodna veslačka federacija osnovana je krajem 19.veka, tačnije 1892.godine, u Torinu. Prvo Evropsko prvenstvo održano je već sledeće godine, 1893. Žene su se priključile

takmičenju tek 1954.godine, dok je 1962.godine počelo da se organizuje i Svetsko prvenstvo, prvenstveno za muškarce, zatim i za žene, 12 godina kasnije, 1974.

Veslanje nije bilo na programu prvih Olimpijskih igara 1896., ali već u Parizu 1900. je uvršteno u program i od tada je prisutno na svim dosadašnjim letnjim igrama u muškoj, a od 1976. i u ženskoj konkurenciji (Preuzeto sa <http://www.worldrowing.com/events/competition/olympic-games>).

Autor Mitrović naglašava da su kajaci, kao čamci, bili poznati još iz praistorijskog doba. Na osnovu pojedinih podataka kajaci su se mogli pronaći i u neolitskom i bronzanom dobu. U zemljama Skandinavije otkriveni su crteži po pećinama, koje liče na takve čamce.

Kroz raznovrsne literature pominje se student iz Minhena, za koga se smatra da je 1905. godine napravio današnji skopljivi, gumeni kajak. Naravno, podrazumeva se da te prve konstrukcije nisu mogle da se uporede sa današnjim, modernim konstrukcijama kajaka. Vreme pravog razvoja kajaka smatra se period nakon Prvog svetskog rata, s tim što se tom razvoju može zahvaliti pronalasku sklopljivog, gumenog kajaka (Weber, 1950).

5.2. Veslački klubovi na Adi Ciganliji

Svaki veslački klub ima svoje specifičnosti u odnosu na ostale sportske klubove. Celokupni prostor veslačkog kluba možemo da podelimo *napoljašnji* i *unutrašnji*, koji su bitni za njegovo funkcionisanje, a drugi klubovi ga nemaju (Mitrović, 2003).

Spoljašnji prostor veslačkog kluba čine:

- **Plato,**
- **Prevlaka,**
- **Veslački splav,**
- **Vodeni prostor.**

Unutrašnji prostor veslačkog kluba čine:

- **Upravne prostorije,**
- **Sala za druženje,**
- **Hangar za čamce i vesla,**
- **Veslaonica,**
- **Teretana,**
- **Ergometar sala,**
- **Svlačionice,WC i kupatila.**

Veslanje na Adi Ciganliji beleži veoma dugu i bogatu tradiciju. Na Savskom jezeru, 1932.godine održano je 33. Prvenstvo Evrope, koje je svojim dolaskom uvećao tadašnji kralj Aleksandar Karađorđević. Od tog perioda do danas, veslanje zauzima posebno mesto na Adi Ciganliji, podrazumevajući se kao jedan od najistaknutijih sportova, a mladi veslači godinama unazad nižu uspehe na takmičenjima visokog ranga. Zahvaljujući izuzetnim rezultatima naših sportista, Adu Ciganliju tek očekuju veće stvari, kao što je organizovanje takmičenja vrhunskog nivoa (<https://www.adaciganlija.rs/sport/veslanje/>)

Veslački Savez Srbije smešten je na novobeogradskoj strani, dok su veslački klubovi “Crvena Zvezda”, “Partizan”, “Grafičar” smešteni uz nasip na Čukaričkom rukavcu (slika br.4).

Slika br.4; Mapa veslačkih klubova na Čukaričkom rukavcu³

³Slika br. 4 preuzeta sa: <https://www.adaciganlija.rs/sport/veslanje/>

VK Crvena zvezda	Klub se nalazi na donjem špicu Ade Ciganlije u Čukaričkom rukavcu. Raspolaže sa preko 30 takmičarskih čamaca svih kategorija, a u okviru kluba postoji i veslaona, veoma značajna za zimski period treniranja.
VK Partizan	Nalazi se na donjem špicu Ade, neposredno ispod Mosta na Adi. Klub se prvenstveno bavi vrhunskim veslanjem, ali postoje i program rekreacije za sve zainteresovane. Klupske prostorije zadovoljavaju potrebe svih članova (teretana sa ergometrima i spravama za trening veslača). Najmasovniji program u klubu je škola veslanja, u kojoj se prvi zaveslaji prave u četvercima, gigovima i galiji.
VK Grafičar	Osnovan je 3.9.1905.godine u tadašnjoj Kraljevini Srbije. Rad kluba u današnje vreme se bazira na aktivnostima veslanja, podeljenim u tri oblasti: takmičarsko veslanje u ženskoj i muškoj kategoriji; škola veslanja i rekreativno veslanje za sve uzraste i građane Beograda.
VK Sava	Veslački klub Sava smešten je na donjem špicu Ade, u prostorijama veslačkog kluba Partizan. Osnovan je 26.10.2009.godine. Klub broji oko 20 članova, koji se takmiče u različitim kategorijama.

Kajakaški Savez Srbije smešten je na novobeogradskoj strani i u poslednjih 50 godina savez je izrastao u jednu modernu organizaciju, koja prati svetske trendove. Kajakaški savez Srbije broji preko 30 kajakških klubova. Ono čime se posebno mogu pohvaliti jeste dosadašnji učinak kajakaša, koji broji preko 50 medalja na najvećim takmičenjima Sveta i Evrope. Ono što je vrlo bitno po razvitak kajakaškog sporta, kao i same Ade Ciganlije, jeste to da je na Adi do danas organizovano čak 5 svetskih prvenstava, koji predstavljaju jedan veliki uspeh za grad i državu (<https://www.kajaksrbija.rs/savez/>).

Na Čukaričkom rukavcu Ade Ciganlije nalazi se Kajak Kanu Motonautički klub Beograd. Klub je osnovan 1958.godine i broji preko 50 članova. Takmiče se u raznim kategorijama i postižu zapažene rezultate. Pored takmičara, klub nudi i školu kajaka, kao i razne rekreativne aktivnosti koje su dostupne za sve građane. U svojoj ponudi takođe imaju i nautičku sekciju.

Pre svega, nekoliko godina na samom vrhu čukaričkog rukavca svoje mesto našao je i kajakaški klub - Klub za rekreaciju sport i nautiku "Savska Oaza" koji se pored takmičenja na mirnim i divljim vodama bavi, i organizovanjem jednodnevnih i višednevnih turističkih kajakaških tura po Savi i Dunavu u okolini Beograda.

Veslački Savez Srbije smešten je na Čukaričkom rukavcu Ade Ciganlije. VSS predstavlja pravnog naslednika nekadašnjeg Jugoslovenskog veslačkog saveza, koji je osnovan 1922.godine u Ljubljani. Nakon raspada Jugoslavije, sedište Veslačkog saveza postaje Beograd. Tada je na skupštini Saveza na mesto predsednika postavljen Milorad Stanulov, poznati veslač i sportski radnik. Zatim su usklađena dokumenta, oformili su odbor, komisije, samim tim su nastavili nekadašnje članstvo Jugoslavije u Svetskoj veslačkoj federaciji. Veslački savez je tako funkcionisao do 2006. kada se odvajanjem Crne Gore dešavaju određene promene. Tada članstvo u međunarodnim organizacijama nastavlja Veslački savez Srbije. Za to vreme, naša reprezentacija takmiči se pod državnim obeležjima Republike Srbije. Veliki podsticaj za dalji rad VSS dobija kada je Svetska veslačka federacija dodelila organizaciju Svetskog prvenstva za seniore 2023.godine (preuzeto sa <http://www.serbian-rowing.org.rs/onama.php>)

6. NAUTIKA

Nautika predstavlja skup praktičnih i teoretskih znanja i veština koja su potrebna posadi broda da sigurno i najkraćim putem stignu od polazne tačke do odredišta. Povezanost između nautike i nautičkog turizma predstavlja skup delatnosti, veština, društvenih odnosa na moru ili su u vezi sa morem. Od polovine 20.veka nautički turizam javlja se kao jedan od oblika turističke rekreacije, a time i turističkog prometa (Pašković, 2020)

Glavne karakteristike nautičkog turizma su višestruki ekonomski značaj, prodor ka novim, neokupiranim prostorima, koji podrazumevaju površine reka, mora, jezera. Čovek se po vodi može kretati i na njoj boraviti samo uz pomoć nekog plovila. Upravo ta činjenica predstavlja onu specifičnost po kojoj se nautički turizam izdvaja iz opšteg turizma u poseban oblik.

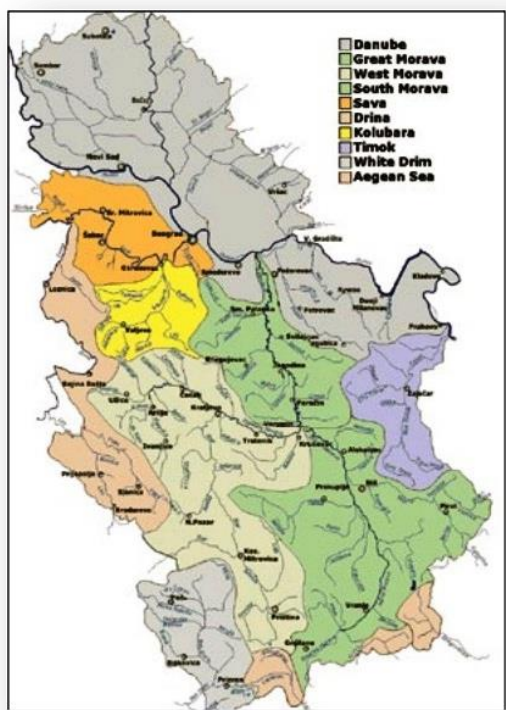
Sportovi na vodi rasprostranjeni su širom sveta i predstavljaju vodeću atrakciju kada je reč o turističkim kretanjima, posebno klijentele avanturističkog duha. Dok u svetu vodeni sportovi kao turistička atrakcija imaju veliko učešće u ukupnoj turističkoj ponudi i u Srbiji se ovakvoj vrsti sporta sve više pridaje značaj. Među ekstremne sportove na vodi spadaju: surfovanje, splavarenje, kajak, jedrenje i veslanje, skijanje na vodi i dr. (Miletić, 2011)

U plovne objekte nautičkog turizma spadaju objekti sa motorom ili bez njega, koji su konstruisani za krstarenje na moru, rekama, jezerima i kanalima, u cilju zabave i razonode. Postoje osnovnih 6 vrsta plovila, a to su: jahta, jedrilica, čamac, gliser, turistički brod i ostala plovila.

6.1. Prirodni resursi Republike Srbije

Prema stručnoj literaturi, u današnjim granicama vodi se da Republika Srbija zahvata 88.361 kvadratni kilometar. Taj prostor (slika br.5) obogaćen je raznim prirodnim i veštačkim akvatorijumom. Taj takozvani vodeni prostor Srbije čine tokovi crnomorskog, egejskog i jadranskog sliva, razni kanali, jezera nastali prirodnim ili veštačkim putem, ribnjaci i mrtvaje. Svi ti vodni potencijali koje Srbija poseduje mogu biti iskorišćeni u nautičkoj privredi i turizmu. Autor u svojoj literaturi navodi da je grubom analizom i podacima sa interneta utvrđeno je da u regiji srednjeg Podunavskog bazena postoji 76 reka dužih od 50 kilometara, 51 reka kraća od 50

kilometara, 900 kilometara kanala, devet većih jezera (površine veće od četiri kvadratna kilometra), 118 manjih jezera i akumulacija, 28 mrtvaja, 25 ribnjaka i oko 90 peskara i šljunkara i 1.860 kilometara plovnih puteva za velike plovne objekte (Pašković,2020)

Slika br.5; Vodni resursi Republike Srbije⁴

⁴ Slika br.5 preuzeta sa: <https://geotesla.files.wordpress.com/2019/11/vode-srbije.jpg?w=500>

7. ADA CIGANLIJA KAO DOM VESLAČKIM SPORTOVIMA

7.1. Nastanak Ade Ciganlije

Naziv Ciganlija nastao je spajanjem reči keltskog jezika *singa* i *lia*, koje u prevodu znače ostrvo i podvodno zemljište. Kako je vreme prolazilo od naziva Singalija, naziv se promenio u Ciganlija. To ime idealno je dočaralo promenljivost vodostaja reke Save. Od kada postoji Ada Ciganlija kao takva, sa takvim imenom svedoče dokumenta, koja datiraju iz 1809.godine koja nose potpis srpskog vožda Karađorđa. Kako se spominje u literaturi, vožd je poklonio Adu Ciganliju gospodinu Mladenu Milovanoču, koji je bio predsedatelj Sovjeta Srpskog. Pod okriljem konstantnih ratovanja tokom 19.veka dokumenti su poništeni od strane Turaka koji su vladali Srbijom u to vreme i od tada Ada Ciganlija se više nije nalazila ni u čijem vlasništvu. Zatim, nakon Drugog srpskog ustanka, 1821.godine, knez Miloš proglasio je Adu za državno i narodno dobro.

Nažalost, u to vreme, tokom celog 19.veka Ada je bila zapuštena. Tokom Drugog svetskog rata, prozvana je Srpskom adom, da bi konačno 1950.godine urbanističkim planom utvrđena njena konkretna namena. U dokumentima je naveden da Ada Ciganlija predstavlja "izletišta i značajan rekreacioni centar sa kupalištima i sportovima na vodi i suvom" (<https://www.danas.rs/beograd/ada-ciganlija-duga-istorija-gradskog-mora/>).

Pregrađivanjem desnog rukavca 1967.godine Ada postaje poluostrvo, koje je okruženo nasipom i omeđeno Savskim jezerom. Na Adi se nalazi gusta, listopadna šuma, u kojoj dominiraju hrastovi i brestovi, tako da je ovo mesto i prirodno stanište za brojne vrste životinja.

Danas je Ada jedno lepo, uređeno kupalište sa dugačkom plažom, koje prate osvetljene pešačke staze. Takođe, napravljena su brojna javna kupatila, sa tuševima i česmama. Obzirom na današnju uređenost Ade Ciganlije, mnogi je nazivaju beogradskim morem. Jako bitna stavka je ta što na Adi funkcionišu spasilačke službe, čime se sprečavaju eventualne opasne situacije. Na Adi Ciganliji se nalazi više desetina raznih sportskih klubova i sportskih terena za različite sportove. Poseban uspeh predstavlja to što su se na Adi odvijala mnoga međunarodna takmičenja, a nastoji se da se organizuje još dosta ozbiljnih prvenstava u raznim oblastima. Osim sportskog dela, na Adi postoje mnogobrojni ugostiteljski objekti, gde građani mogu da se osveže.

7.2. Izgradnja marine na Čukaričkom rukavcu

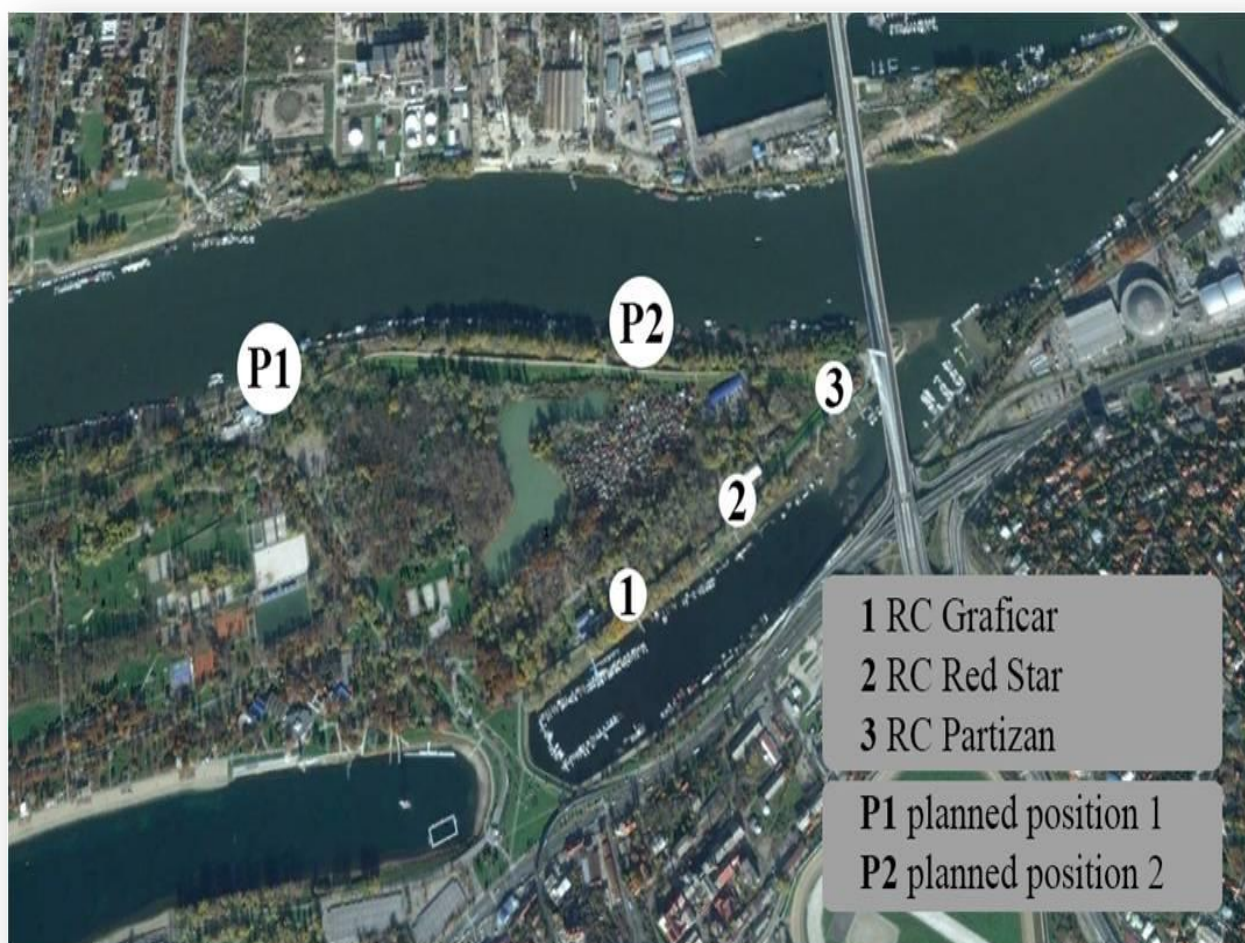
Pre tačno 12 godina (2008) objavljen je projekat uređenja Čukaričkog rukavca, kao I izgradnja marine na reci Savi (slika br.6). Ovaj projekat bio je pod okriljem Parking servis Beograda, koji je želeo da preuredi obalu oko Savskog jezera i Čukaričkog rukavca. U literaturi pominje se 2016.godina kao godina u kojoj su zvaničnici grada Beograda najavili da su u potrazi za partnerom koji će učestvovati i dati svoj doprinos u izgradnji marine i uređenju gore pomenute savske obale. Dve godine kasnije, beogradska firma Novkol osvojila je prvu nagradu na konkursu za urbanističko-arhitektonsko rešenje uređenja rukavca, čija bi površina obuhvatala otprilike 42,6 hektara, od čega bi bilo 20,8 hektara teritorija, dok bi 21,8 hektara obuhvatala akvatorija.

Slika br. 6 Planirani izgled rukavca sa marinom

Direkcija za građevinsko zemljište i izgradnju Beograda u dopisu je navela da je zadatak da se uredi obala, obaloutvrda, zatim površina namenjena za sportove na vodi i ostale akvatorije Čukaričkog rukavca.

Kao što je navedeno u radu, Čukarički rukavac predstavlja deo Ade Ciganlije, koji se koristi za razonodu građana, kroz mnogobrojne sportske aktivnosti, zatim na rukavcu nalaze se mnogi sportski klubovi koji se bave profesionalno sportom. U delu rukavca koji je planiran da se preuredi i da se na tom mestu izgradi marina nalaze se pomenuti veslački, kajakaški, nautički klubovi, a osim sportskih klubova, nalazi se i staza za šetnju, biciklizam i ostale rekreativne aktivnosti. Urbanističko-arhitektonski plan kompanije Novkol prikazuje potencijal za razne sportske aktivnosti, razvojne i turističke namene (Mitrović, Rajković, 2018).

Slika br.7; Planirani izmeštaj klubova

7.3. Problematika izgradnje marine po razvoj veslačkih sportova

Plan preuređenja Čukaričkog rukavca Ade Ciganlije koji je objavljen direktno utiče na rad veslačkih klubova koji su smešteni u rukavcu, kao i na kompletno funkcionisanje Velačkog i Kajakaškog Saveza Srbije. Kako autori navode, dva glavna plana jesu da se izgradi marina za natički turizam na prostoru akvatorija rukavca, kao i drugi deo plana da se izmeste veslački klubovi sa već postojeće lokacije. U planu je iznešeno da bi se u slučaju izgradnje marine, veslački i kajakaški klubovi, koji se trenutno nalaze na Čukaričkom rukavcu Ade Ciganlije, morali izmestiti na glavni tok reke Save (slika br.7 i slika br. 8.).

Slika br.8; Planirana promena lokacije na glavni tok Save

Ova dva plana menjanja rukavca znatno ugrožavaju rad veslačkih i kajakaških klubova, koji se godinama trude da prikažu grad u najboljem svetlu. Kako autori navode, ideja o čišćenju Čukaričkog rukavca, kao i regulacija reke Topčiderke je neizostavna i potrebna, da bi se nautički turizam, kao i veslački sportovi razvijali i rasli na pravi način. Rajković i Mitrović smatraju da treba pokušati sinhronizovati razvoj objekata i sportskih aktivnosti, a sve sa ciljem povećanja turističko-sportskih potencijala Ade, a sve to je potkrepljeno stručnim i naučnim dostignućima u okviru veslačkih sportova (Mitrović, Rajković, 2018).

7.3.1. Značaj postojanja veslačkih klubova na Adi Ciganliji

Veslački sport se u Beogradu i tadašnjoj Srbiji razvijao već od 1887. godine kroz formiranje autentičnog veslačkog kluba Univerziteta u Beogradu. O predanosti sportista veslačkog kluba govori to da su tadašnji članovi kluba veslali od Beograda do tadašnjeg Bečkereka, samo da bi došli u posetu tamošnjem veslačkom klubu.

Autori navode da postojeći veslački klubovi na Adi Ciganliji zauzimaju isti prostor već decenijama. Veslački klub Grafičar od 1905. godine (jedan od osnivača Mihajlo Petrović Alas), Veslački klub Crvena Zvezda počev od 1932. godine, kao Veslački klub Beograd, a od 1945. kao Veslački klub Crvena Zvezda, od 2000. kao Veslački klub Crvena Zvezda – Beograd, i na donjem špicu Ade Ciganlije Veslački klub Partizan od 1945. (Mitrović, Rajković, 2018).

Podaci koji su napisani u radu govore u prilog tome da su veslački klubovi svakako uticali na dalji razvoj Ade Ciganlije, a ne obrnuto i da oni zaslužuju mnogo veće zavređivanje pažnje. Osim razvoju Ade Ciganlije, veslački klubovi su svojim radom, trudom, rezultatima doprineli razvoju grada Beograda na mnogim nivoima.

Značajni doprinos veslačkim sportovima dala je izgradnja nasipa na Adi Ciganliji 1972.godine. Na taj način klubovi su dobili vetar u leđa zahvaljujući pomenutom Čukaričkom rukavcu, gde su već godinama smešteni i gde su stvoreni idealni uslovi za treniranje i obuku mladih veslača, kao i za razvoj Univerzitetske nastave. Grad Beograd, kao i Republika Srbija se mogu pohvaliti upravo tim klubovima, koji su državi doneli preko 30 medalja sa najvećih

takmičenja. Osim veslačkih klubova, tu su i kajakaši i kanuisti, koji su isto tako velikim delom doprineli razvoju Ade, grada i naše države.

Iz svega pomenutog u radu, dolazimo do zaključka potkrepljenim stručnim i naučnim dokazima da korišćenjem postojećih akvatorija Čukaričkog rukavca znatno utiču na razvoj u više pravaca. Položaj veslanja u razvijenom svetu je takav da pruža mogućnosti i ostvaruje uticaj na razvoj gradova u kojim je veslanje tradicionalno razvijeno. Primer je London, u kome se sportsko veslanje razvija više od 300 godina. Grad Beograd treba da podrži razvoj veslačkih sportova, a ne da mu staje na put izmeštajući klubove, zarad izgradnje marina za parkiranje skupocenih plovniha vozila pojedinaca. Iako možda manje popularan sport u našoj zemlji, činjenica je da veslanje postoji od davnina i da predstavlja jedno od obeležja grada Beograda.

7.3.2. Čukarički rukavac kao bezbedno mesto za veslače

Veslački savez Srbije je, u cilju povećanja bezbednosti veslača, izradio Uputstva za pravilno i bezbedno organizovanje svih aktivnosti na vodi i van nje. Dužnost trenera, kao i sportista jeste da poštuju propisana pravila, kako ne bi dolazilo do nesreća. Izlazeći na vodu, koja predstavlja sredinu koju čovek ne može kontrolisati, treneri se susreću sa raznim opasnostima. Opasnost mogu biti struje, bujice, mostovi, plićaci, nasipi, stenovite obale... Veslački klubovi imaju dužnost da sportistima obezbede bezbednu sportsku opremu, da koriste rekvizite koji su propisani pravilnicima o bezbednosti (preuzeto sa: www.serbianrowing.org).

Veslanje predstavlja sport u kome se treninzi, kao i takmičenja odvijaju na mirnoj vodi, pa je i propratna oprema prilagođena tako da postigne što veću brzinu, a ne da savladava otpore vode. Ukoliko bi se veslački klubovi izmestili na glavni tok reke Save, gde voda svakako nije mirna došlo bi do bezbedonosnih problema, u smislu lakog prevrtanja u vodu i problema sa kretanjem veslača. Usled nemogućnosti veslača da kontroliše kretanje plovnog objekta može doći do sudaranja sa raznim predmetima u vodi, kao i sa drugim plovnim objektima. Kako autori objašnjavaju, činjenica je da su kako sportisti, tako i treneri upoznati sa pravilima kretanja u Čukaričkom rukavcu, što doprinosi tome da do nesreća praktično i ne dolazi. Apsolutno je važno

naglasiti da tokom svog vremena veslanjem u Beogradu nije došlo do većih nezgoda, niti smrtnih ishoda (Mitrović, Rajković, 2018).

Autori su posebnu pažnju u svom obraćanju skrenuli na mlade veslače, kojima je potrebno da prvenstven prođu obuku, da bi mogli samostalno da koriste čamac i veslo, a da usled veslanja ne dođe do rizika po bezbednost. To govori u prilog tome još jednom kolik je Čukarički rukavac sigurno mesto za obuku i razvoj mladih sporista. Takođe treba napomenuti, da je u slučaju izmeštanja klubova nebezbedan deo toka reke, ugrožena sva oprema i sva sredstva koje je država obezbedila, kao i ona koja su se stekla napornim radom veslačkih klubova. Prema navedenim činjenicama, očigledno je da je Čukarički rukavac pruža potrebne uslove sa ciljem očuvanja zdravlja, života sportista, kao i materijalnih dobara (Mitrović, Rajković, 2018).

7.3.3. Čukarički rukavac kao idealno mesto za ispunjavanje metodoloških zahteva treninga

Osnovni princip vežbanja u razvoju fizičkih sposobnosti je ponavljanje vežbe, kojima se utiče na razvoj određene ili više fizičkih sposobnosti. Razvoj fizičkih sposobnosti ne zavisi samo od izbora i primene vežbi, već i od odgovarajućih pauza-odmora između pojedinih vežbanja (Višnjić, Jovanović, Miletić, 2004).

U razvoju fizičkih sposobnosti može se ustanoviti niz zajedničkih elemenata od kojih su bitni:

- Broj ponavljanja vežbi,
- Redosled vežbi,
- Intezitet i vremenski period rada
- Pauze za odmor.

Pod metodologijom treninga podrazumevaju se metode i postupci za razvoj veslača, kao što su tehničke veštine (tehnika veslanja), kondicione sposobnosti (izdržljivost, snaga), kao i taktičke sposobnosti (ponašanje na kontra, sa i bočnom vetru i u odnosu na druge takmičare) (Mitrović, Rajković, 2018).

Navedeni metodološki zadaci se ne mogu ispuniti ukoliko vodena površina nije dovoljne dužine za kontinuirano veslanje. U stručnoj literaturi se navodi da veslanje predstavlja sport izdržljivosti, a da bi se izdržljivost trenirala mora postojati kontinuirana aktivnost. *Izdržljivost* predstavlja sposobnost organizma za savladavanje zamora u toku dugotrajnih fizičkih opterećenja (Višnjić, Jovanović, Miletić, 2004). Osim razvoja izdržljivosti, bitan segment u veslanju jeste razvoj tehničko-motoričkih veština. Kao što je slučaj i sa izdržljivošću, ni trening razvoja tehničko-motoričkih veština ne može se odvijati u uslovima gde ne postoji kontinuirano ponavljanje zaveslaja. Kroz treninge, ove navedene sposobnosti se sinhrono vežbaju, ponavljanjem i dugotrajnim radom.

Prilikom treninga jako je bitan *princip kontinuiranosti* (reverzibilnosti), koji se odnosi na činjenicu da je za efikasnost i postizanje vidljivih rezultata u pogledu fizičke forme veoma bitno redovno vežbanje, određenim intenzitetom i trajanjem (Ayers, Sariscsany, 2013).

Slika br.9; dužina veslačke staze

Uslov da dužina staze bude u jednom smeru bar 1000m (slika br.9.), Čukarički rukavac svakako ispunjava, a bitnost dužine staze potkrepljena je argumentom gore navedenim. Bez razvoja izdržljivosti i tehničko-motoričkih sposobnosti, ne može se postići dobra tehnika, a samim tim ni dobri rezultati (Mitrović, Rajković, 2018).

7.3.4. Metodika obuke

Kao što je već objašnjeno u radu, čamci za veslanje namenjeni su za mirnu vodu, a da postižu što veću brzinu prilikom takmičenja/treninga, samim tim oni su uske i nestabilne konstrukcije. Zato se mladim veslačima, koji tek prolaze početnu obuku, mora posvetiti dosta pažnje, kako bi na najbolji način savladali nova znanja, usvojili osnovnu tehniku, naučili ponašanje na vodi, kao i bezbedonosnim merama koje se moraju preduzeti.

Metodika obuke novog kretanja zasnovana je na opštem metodskom postupku telesnog vežbanja i njegovom kibernetičkom osnovu. Pri obučavanju novog kretanja, trener mora poštovati principe, od lakšeg ka težem, od poznatog ka nepoznatom i od prostog ka složenom (Višnjić, Jovanović, Miletić, 2004).

Prvi i glavni zadatak sa kojim se svi početnici susreću jeste savladavanje neravnoteže. Da bi to bilo moguće, mora se trenirati na mirnoj, stajaćoj vodi koja neće dodatno remetiti ravnotežu veslača. Kada treneri rade sa početnicima, konstantno moraju biti na oprezu, zbog svoji veslača, tako i zbog drugih koji konstantno prolaze. Zahvaljujući idealnom rasporedu klubova na rukavcu, ne dolazi do nezgoda koje mogu ugroziti bezbednost veslača.

Nakon savladane neravnoteže, autori kao drugu bitnu stavku naglašavaju savladavanje rada vesla u vodi i van nje. Da bi to bilo moguće, vežbe zahtevaju da se čamci ne kreću, ili da se kreću minimalnom brzinom. Zahvaljujući mirnoj vodi Čukaričkog rukavca i ta stavka metodike može biti ispoštovana, jer se može kontrolisati izvođenje vežbi, bez opasnosti po veslače.

Obuka mladih veslača, rekreativaca ili drugih korisnika vrši se kroz tzv. masovnu obuku u čamcima koji se nazivaju *galijama*, sa bar 12 veslača u istom trenutku (slika br.8). Galije su svakako podobne za potrebe obuke početnika, ali galijske zbog svoje dužine nisu tolike mobilne, pa je bitno vršiti obuku u kontrolisanim uslovima, kakvi su u Čukaričkom rukavcu (Mitrović, Rajković, 2018).

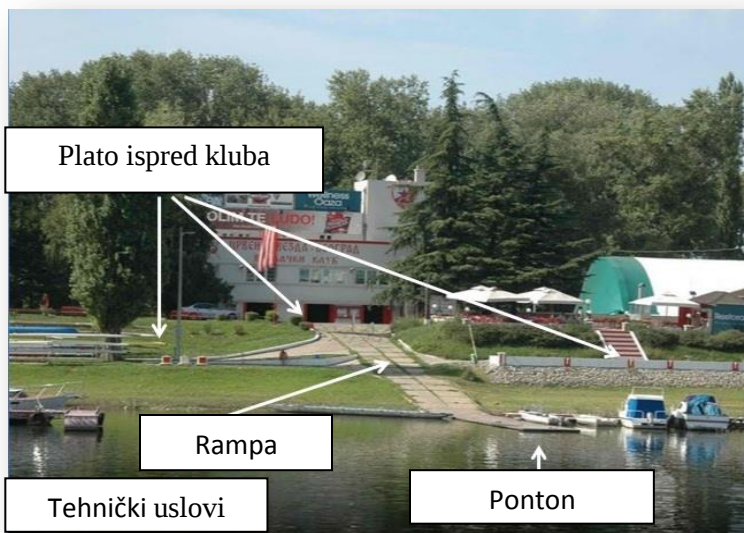
Slika br. 10; Obuka veslanja

7.3.5. Tehnički uslovi

Da bi se uspešno sproveo proces treninga, ili obuke u veslačkim klubovima potrebno je da postoje neki odgovarajući tehnički uslovi (slika br. 11.), u smislu kopnenog prostora kluba i vodenog prostora gde se odvijaju treninzi, obuke ili vid rekreacije. Kao što je navedeno u radu, odgovarajući kopneni prostor podrazumeva postojanje platoa ispred kluba, betonsku prevlaku d vode, da ne bi došlo do nezgoda prilikom prenošenja čamaca na suvom.

Betonska prevlaka treba da se završi veslačkim splavom, koji spada u vodeni prostor. Takođe, taj splav mora da bude odgovarajućih dimenzija (minimum 20m dužine i 4m širine), kako bi se obezbedio bezbedan ulazak i izlazak iz vode. Autori posebno naglašavaju da "manipulacija čamcem na vodi prilikom izlaska na trening i povratka sa treninga podrazumeva i ugao zahvata vodene površine od 45° sa jedne i druge strane splava pri dužini obale od 60m (30m sa jedne i 30m sa druge strane splava), što podrazumeva širinu akvatorija, preračunatu na duplu dužinu splava od 200m slobodne vodene površine ispred splava" (Mitrović, Rajković, 2018).

Da bi se obezbedili uslovi pravilnog održavanja, čuvanja i bezbednog korišćenja rekvizita potrebna je mirna voda, kakva je voda Čukaričkog rukavca.

Slika br.11; Odrzavajući tehnički uslovi

8. ZAKLJUČAK

Iz svega navedenog u ovom radu, možemo sumirati da se veslački i kajakaški sport na Čukarčkom rukavcu Ade Ciganlije razvija već decenijama, kao i da postoje mnoga imena, mnogi klubovi koji su doprineli da Ada Ciganlija bude ono što je danas. Svakako, smatram da je jako bitno i lepo, iskazana želja za čišćenjem dna Čukaričkog rukavca, kao i Topčiderske reke, koja bi mnogo doprinela u ekološkoj sferi, ali izmeštanje veslačkih klubova na nebezbedan, glavni tok reke Save je apsurdan. Još jednom, bahatošću pojedinaca vidimo koliko je bitno da neko ima finansijsku dobit od predloženog plana, nego da se ulaže u sport i sportiste koji su mnogo dali gradu Beogradu, kao i samoj Adi Ciganliji.

Osim što pojedince ne interesuje gde će svi ti mladi ljudi trenirati i razvijati svoje sposobnosti, gde će se družiti, graditi neka nova prijateljstva, njih ne interesuje ni da li će ti mladi ljudi biti bezbedni na mestu koje su oni predložili. Ne interesuje ih da li bi došlo do naglog skoka broja nesreća, pa čak i smrtnih ishoda. Nažalost, ti ljudi su moralno osakaćeni, ne brinući za druge, već samo za sebe.

Zato smo mi tu, kao profesori fizičkog vaspitanja, mnogobrojni treneri, sportisti, da stanemo na put politici i da ne dozvolimo da ruše nešto sto se decenijama gradilo.

9. LITERATURA

- Ayers, S., Sariscsany, M. (2013): Fizičko vaspitanje za celoživotnu formu, Nacionalno udruženje za sport i fizičko vaspitanje SAD.
- Juhas, I. (2018): Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja 80 godina (1938 – 2018), Monografija, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Lalić, F. (2014): Tehnika i metodika veslanja u skulu i rimenu, master rad, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Miletić, V. (2011): Izlaz iza otvorenih vrata, SIA, Beograd.
- Mitić, D. (2001): Rekreacija, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Mitrović, D. (2003): Veslanje (skripta), Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Mitrović, D., Rajković, Ž. (2018): Regulation plan of Ada Ciganlija and development of paddling sports, SPOFA, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Paležević, S. (2019): Program nastave veslanja u školi za brodarstvo, brodogradnju i hidrogradnju, završni rad, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Pašković, K. (2020): Osnove nautičkog turizma i nautički potencijali Srbije, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Stanić, M. (1992): Veslanje u kajaku i kanuu na mirnim vodama. Beograd, Fakultet za fizičku kulturu, Beograd.
- Višnjić, D., Jovanović, A., Miletić, K., (2004): Teorija i metodika fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Beogradu, Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Beograd.
- Weber, V. (1950). Kajak i kajakaštvo, Tehnička knjiga, Beograd.

Elektronski izvori:

<https://www.ekapija.com/news/2730441/evo-kako-bi-mogao-da-izgleda-cukaricki-rukavac-marina-ada-ciganlija-i> (pristupljeno 17.9.2020.)

<https://turizamusbij.rs/reka-sava/> (pristupljeno 10.9.2020)

<http://www.serbian-rowing.org.rs/onama.php> (pristupljeno 24.9.2020.)

<https://www.danas.rs/beograd/ada-ciganlija-duga-istorija-gradskog-mora/> (pristupljeno 24.9.2020.)

https://sh.wikipedia.org/wiki/Urbanisti%C4%8Dki_plan (pristupljeno 15.9.2020.)

<https://www.beograd.rs/lat/gradska-vlast/1012-skupstina-grad-a-beograda/> (pristupljeno 14.9.2020.)

[http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-/vazna-dokumenta/poslovnik-\(precisceni-tekst\)/odlucivanje.1337.html](http://www.parlament.gov.rs/narodna-skupstina-/vazna-dokumenta/poslovnik-(precisceni-tekst)/odlucivanje.1337.html) (pristupljeno 20.9.2020.)

www.serbianrowing.org (pristupljeno 25.9.2020.)

<https://www.adaciganlija.rs/> (pristupljeno 13.9.2020)

https://www.apatin.org.rs/images/accommodation/thumbs/1496381620-marina_apatin.jpg (pristupljeno 17.9.2020)

<http://www.worldrowing.com/events/competition/olympic-games> (pristupljeno 20.9.2020)

<https://www.adaciganlija.rs/sport/veslanje/> (pristupljeno 24.9.2020)

<https://www.kajaksrbija.rs/savez/> (pristupljeno 21.9.2020)

<https://geotesla.files.wordpress.com/2019/11/vode-srbije.jpg?w=500> (pristupljeno 22.9.2020)